

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ
Львів, Ринок № 10, П. пош.
Конто пошт. шлям 143.322
Адреса для телеграм
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний вартість 450 год.
В межах границь:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 год.

В СПРАВАХ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Реалізатори національної справедливості“.

Львів, 21. липня 1927.

В останніх двох роках зарисувався в СРСР дві цілком протилежні тактики у практичному проведенні в життя т. зв. національної політики більшовиків. Російські комуністи більшовики роблять усе в „планетарних“ розмірах. І це не є проста фраза, але суцільна правда. Ось при допомозі комінтерну і величезних грошових засобів працюють вони над підготовкою соціальної і при тім комуністичної революції на цій планеті, що звється земля. Сама їх природа наказує їм від того жодні не відступати, доки їх життя. Так само у планетарних розмірах працюють вони теоретично національні проблеми. Нема на світі такого племені, якому вони не ручились за проведення в життя пригнобленого до нього клича „самозначення аж до відділення“, але... на цю співучасті у підготовці та проведенні в життя „пролетарської“ революції, яка очевидно все мало скінчиться для даного племені обов'язковим проголошенням конфедерації з Москвою в цілях... забезпечення якнайкращого розвитку національної культури“ даного племені і в цілях скріплення сил світового пролетаріату.

Отже все там має „планетарний“ характер, але коли приглянемося практичному проведенню в життя от хочби проносованої ультрасправедливої національної політики в СРСР, то переконаємося, що комуністичні поклонники „планетаризму“ не цурються при її проведенні не до таких „абстрактних“ засобів як несправедливість, але й таких, як національна нетерпимість. Її планетарники не вляжуться при тому ніколи навіть ніякими реакційними засобами боротьби, засобами, гідними що найменше часів „освіченої“ реакції останнього російського царя, якщо мова в політиці не про російську пануючу на території всього СРСР і нині, націю, але про українців, білорусинів чи грузинів.

Комуніст москаль чи російський має право бути національним російським шовіністом, він має право, — да впливовому становищі — протиставитися навіть змаганням цілої нації, він може й заперечувати національну відрубність якогось народу, а тим більше може дбати про упривілежене становище московських галапасів, ганебної пам'яті остатків колишньої „обрусительної“ політики царів, на живому організмі неросійського народу. Та горе тому українцеві чи грузинцеві чи якому іншому неруському комуністові, коли він виявить дещо іншу тенденцію не протестувати на весь світ, тобто планетарно, але протиставити себе локально тому страшному в наслідках, одичавілому по старому царському режимові упривілеженню чужонаціонального галапасництва і асиміляції на своїй території та на організмі свого народу. Кажемо: горе тому! — Бо за це жде його не тільки кара, кара викляття, і до того викляття у планетарному роз-

мірі, бо з катедри „непомилкового“ комінтерну.

Недавно, бо в квітні 1926 р. виступив був впливовий російський комуніст Ларін на другій сесії Центр. Викон. Комітету СРСР з ультрареакційними поглядами на національну політику комуністів на Україні. Він ні більше ні менше, а домагався від харківського уряду упривілеження „русских“, він мав чин про якийсь їх нібито гнет на Україні і т. п. Коли глянути в минуле того самого Ларіна, то виявиться, що він, хоч і комуніст, був у національних справах все вірний традиціям старорежимної реакції та чорної сотні. Сказав-же сам Скрипник тоді, що виступ Ларіна був скандальний. Бо треба знати, що Ларін належав до тих, які були за беззастережною інкорпорацією України до російської радянської республіки, він був навіть проти того її правнодержавного становища, яке вона займає в СРСР тепер, він був взагалі проти всяких експериментів у національній політиці в роді тих, які, наприклад, діються тепер в Рад. Україні!

З великим засобом аргументів розбивали на II сесії Вик. Комітету СРСР представники харківського уряду легенду Ларіна про гнет руських на Україні. Висували проти неї цілий арсенал фактичних даних і чисто теоретичних, т. зв. лєнінських аргументів, демаскували його навіть у реакційності. Однак Ларіна тоді ніхто не притягав

за його еретичні погляди ні до відповідальності перед партією, ні ніхто з партійних установ та інституцій російської компартії за це його не осудив. Так само не поінтересувався реакційними теоріями Ларіна та його „націоналістичними ухилами“ від політичної лінії партії комінтерну. І це цілком зрозуміле, бо Ларін — російський комуніст.

Тепер вистане пригадати собі історію з Хвильовим, Шумським і накінче з Максимовичем, щоб зрозуміти, яка різниця між русським і українським комуністом, яка різниця між „націоналістичним ухилом“ у бік російського шовінізму й „націоналістичним ухилом“ у бік неукраїнського шовінізму, а за спокоювання насущних духових, інтелектуальних потреб української нації. В першому випадку це не симпатичний, правда, але мало-важний епізод, в другому випадку — це контрреволюція, спронеження засадам лєнінізму, більшовизму, несубординація і т. д. і т. д. Там стрічали виступ Ларіна комінтернські голови з прихильною усмішкою на устах, а тут змобілізували всі сили, щоб піти походом проти української „контрреволюції“, що забрала якимсь чином під впливом „буржуазії“ до компартії. Тут як на долоні видно, що інша міра в комуністів для представників пануючої, а інша для таких представників поневоленої нації.

НА ЕКОНОМІЧНІ ТЕМИ

Дещо про наші кооперативні централь.

(Дискусійна стаття.)

Стихийний розвиток української кооперації висував уже не раз нові, складні питання, яких вирішення треба нам ще довго ждати. Розвиток споживчої і сільсько-господарської кооперації вимагає і вимагатиме щораз нагальніше достроєння праць централь до потреб підбудов. Скорше чи пізніше, згідно з вимогами кооператив першого і другого ступня, мусять бути перші за все розмежовані й уформлені праця централь принайменше в цих чотирьох загальних ділянках економічного життя: 1) в кредитовій, 2) в споживчо-закупівній, 3) в сільсько-господарській і 4) в промисловій.

Акумулявання цих об'ємних і різномірних чинностей в одних руках, чи радше в одній централі, є не лише надто ризикове, але і шкідливе в наших відносинах. За доказами далеко шукати не треба. Не дається заперечити, що теперішні наші централь П. С. і Н. Т., яких завданням є обслуговувати цілу споживчу і сільсько-господарську кооперацію, абсорбують за багато своєї енергії справами, які повинні бути для них другорядними, а саме справами кредитовими. Коли ці справи були навіть найкраще налаштовані (добре налаштовані вони є), то коли це налаштовані діється коштом суттєвої акції централь, ті централь мусять бути від кредитових справ відіблені в своїм власному інтересі. Справа власного промислу не має у нас відповідної оцінки. Можливість виробу і збуту деяких примітивних споживчих і сільсько-господарських артикулів не викоистано. Можна

сумніватися, чи до кількох літ буде ця можливість узагалі як слід використана. Не лише наше населення ко-сумує, але кооперативи самі збувають уже таку кількість деяких артикулів, що ми могли перебрати продукцію їх без найменшого страху перед нестачею збуту, у свої руки. Тимчасом запотребування цих нацятых жидів, користуючись поселятьох жидів, користуючись посередництвом централь.

Вигляд на утворення нового кооперативного банку покищо нема. Кредитування споживчої і сільсько-господарської кооперації мусять перебрати на себе котрий-небудь уже існуючий наш банк. Мається на увазі в першій мірі Земельний Банк. Зем. Банк мусів би бути притягнений до дієвої співпраці на полі кооперації, до співпраці з дотеперішніми централами: Центросоюзом і Народною Торговлею. Перебираючи на себе кредитування кооператив, чи пак Н. С. К. Зем. Банк мав би можливість зібрати відповідний акційний капітал, відповідні оборотні фонди. Однак справу кредитування належало поставити так, щоб висота кредитових квот не перевищала квоти, на яку даний П. С. К. чи кооператива субсидувала. Іншими словами: П. С. К. мав би покористуватися своїми уділами у формі ротаційного кредиту. Субсидована квота на акції Зем. Банку мусів би бути вплачена на протязі двох чи трьох літ, поступово. Якбиш висіток з кредитових квот, прим. з при. місячно, належало би висушувати на рухунок акцій Дописана

квота була би платна з хвилею дописання

До Зем. Банку належало би також акредитування централь закордонним і більшим краєвим фірмам. Нав'язання відповідних зв'язків із заграничними доставками, які були би схильні перебрати на себе покриття запотребування на колоніальні й інші артикули, передаючи есентуально П. С. чи там Н. Т. ці товари в комісову продаж, вимагав відповідної поруки банків. Правда, П. С. і Н. Т. мають сьогодні марку дуже солідних, точних і певних фірм, однак та певність буде ще більша, коли кредитові справи перебере на себе відповідний банк. Тим самим наційний капітал цього банку мусять бути відповідний, бо лише тоді акредитивы такого банку можна буде брати поважно під увагу. В інтересі П. С. і Н. Т., як і цілої нашої кооперації, лежало тоді, щоб Зем. Банк став не лише повірним, але й фактичним чинником, якого завданням було б пособляти пращ як кооперативній відбудові, так і П. централі. Завданням централь було би причинитися, побіч П. С. К., до фінансового скріплення Зем. Банку (переливаючи частину своїх фондів до З. Б. у формі акцій, хочби в тієї цілі, щоб побіч П. С. К. освітлювати відповідний вплив на праці З. Б.). Для вирішування важливіх кредитових справ належало би утворити „Фінансову Рад“, в склад якої входили б відповідники З. Б., П. С., Н. Т. і Ревіз. Союзу, есент. й інших фінансових установ, заінтересованих у співпраці.

До П. С. і Н. Т., після вилучення кредитових справ, належало би виключно технічна обслушка П. С. К. Ця обслушка мусів би стати на такому рівні, як цього вимагав повага нашої кооперації і потреба хвилі. Ці централь мусять стати не лише заірцевим апаратом у своєму нутрі, але й назовні. До того обслушка кооперативних гуртівень мусять бути вповні вистаржаюча, не може та-кож збільшуватися ланцюх посередників — наважуючи взаємину з першим джерелом (як і слід централам, обслуговуваним понад тисячку кооператив!), слід поволі усувати їх. Це є дійсне завдання цих централь і коли вони зуміють виявлятися з нього як слід, то зникнуть раз на все різні організаційні відхилення кооперативних гуртівень, а за тим і кооператив.

Як бачимо, організаційна дисципліна дозів у великій мірі залежить від праць гори. Для скріплення організаційної дисципліни всі кредити Зем. Банку в П. С. К. могли би бути ужиті виключно лише на закуплю через централь. Зрештою централь, маючи запевнене таке велике джерело збуту, мусять своєю політикою цін ділати все об'єднуючо, будуючо.

Кооператор.

Поможіть здвигнути дім-захист для українських письменників і журналістів у Янній. Засвідчить ділом зрозуміння важкої культурної праці і виявить свою відданість українським робітникам пера!

Журнал слати на адресу: Львів, Пд. вул. 7, Земельний Банк Платочний, книжечка ч. 1141.

3 побуту на Радянській Україні.

III.

Засідання історичної секції. — Праця „Наукового Товариства ім. Шевченка“. — Прогулька.

При нічній обіді повідомляв мене акад. Грушевський, що в год. 6. вечером відбудеться засідання історичної секції, на котрім співробітники Академії будуть подавати звіти з бібліографії за рік 1926 та що мені прийдеся також говорити про культурну працю в Науковому Товаристві ім. Шевченка. Не смію відмовити, а прошу тільки, щоб я міг звернути слово на останньому місці.

З дому акад. Грушевського йдемо просто на засідання до салі Антоновича в дімі при вул. Короленка ч. 34., яка містить около 130 осіб. Приходимо на місце. Салі битком повна. Ботато людей стоїть, бо бракло крісел. Київська Громада знайшла-ється тим, що циньно стелить за доповідями учених, оголошеними по часописах, або просто на дверях Академії. Це вже друге з черги засідання. Цим разом подають учені звіти із праці в р. 1926 на полі технічних, математичних і природописних наук. Розвивається дискусія, йдуть запитання, на які прелегенти відповідають. В год. 8-й прийшла черга на мене. Прошу вибачення, коли мій лїт не буде повний, бо не маю книжок під рукою, а говорю на основі нотаток, списаних вже на самім засіданні. Від чотирох лїт звязала мене доля тісніше з усіма трьома науковими секціями в Товаристві ім. Шевченка. Науковий прапею всіх членів Товариства цікавили і поливають тих людей, що при тяжкій двадцятипятигодинній роботі по гімназіях, в погоні за хлібом, вони вийдуть ще час на культурну роботу, на наукові студії в найближчій для їх душі області. У кожного з них бажання, неспроможитися наші, котра окрім задоволення, не дасть їм ніякої користі.

Починаю говорити про дійсних членів філософської секції та про їх дослідів, переходжу до істориків, а відні до праці математиків, природників і лікарів. Здається мені, що не помину і нікого ані зпоміж талановитих культурних робітників, ані зпоміж Придніпрянців, що опинилися серед нас, чи на Чехо-Словаччині і працюють разом з нами в Товаристві. Від наших сеніорів Горбачевського і Стоцького, аж до наймолодших, для кожного найшов я щирі, теплі, об'єктивні оцінки. Коли ж я почав говорити про наших природників, математиків і лікарів,

станув мені перед очима ювілей д-ра Волод. Левицького, сердечного товариша у Вигілі, агадав я про його промову, про доповідь проф. Зарицького „Математика і поезія“, а сам, що в гімназії ненавидів математику, захопився нею, говорив про її значіння, про її поезію та, як бачив по заінтересованню слухачів, захопив нею усіх, що прислухувалися моїй доповіді. Звернувши я також увагу на шасливу руку проф. Юрка Полянського, що де тільки появляється, добуває із землі шоку людини з перед сотки тисяч лїт, чи кости мамута, чи палеоліт. Окрему агадку присвятив я дослідам д-ра Ол. Тисовського на полі біології.

Закінчив я мою доповідь агадкою, що основання Наук. Тов. ім. Шевченка в р. 1873. завдячуємо спільній праці галицьких робітників пера і Придніпрянців, дарам Єлисавети Милорадовички з Полтавщини, Івана Жученка і Дмитра Пильчикова; що перетворення Товариства на наукове в р. 1893 було ділом рук Коницького, Антоновича і Ол. Барвінського; що велику культурну будівлю в Товаристві перевів Мих. Грушевський, який до наукової праці згуртував робітників з усіх українських земель; що війна і бистрий розвиток Академії в Києві, відтягнули від Наук. Тов. ім. Шевченка науковий сили, однак ці зв'язки не перериваються, бо у п'ятидесятиліття Наук. Товариства у ювілейних Збірниках Товариства були заступлені учені усіх українських земель. Ці культурні, духовні зв'язки не повинні перериватися також в будучині і коли галицькі робітники пера беруть тепер живу участь в київських виданнях, обов'язком Придніпрянців не забувати на інституцію, адвигнену у Львові спільною працею письменників з Галичини і Великої України.

Публіка вислухала моєї, майже односторонньої промови із зацікавленням та нагородила мене незаслужено просто оваціями оплесками. Були не оплески не для мене, але для галицької землі...

Найближчого дня о год. 8. ранком був у мене кореспондент харківського „Комуніста“, який жалувался, що не знав про мою доповідь, і просив, щоб йому передати її в головнім начерку. Кореспондент стенографував мої слова майже пів години.

ни. Нема сумніву, що стаття була друкована, хоча я її не бачив.

В неділю, дня 22. травня відбули ми прегарну прогульку Дніпром на моторовім човні. Брали в її участь окрім мене акад. Грушевський з донькою, п. Савченки, п. Жукивська і проф. Шарлемань з дружиною. Зразу не потрапили нам Бенарія, амфіана в воду, занежилила резервуар і мотор не хотів функціонувати. Майже дві години перебули ми в пристані на сонці і чекали на очищення резервуара. Колиж ця робота виявилася безнадійною, взяли нове моторове човно і ним вибралися ми в дорогу. Добіраємо до ланцюхового моста, який в р. 1920 знищили польські війська та його відбудувала радянська влада коштом мільона і двісті тисяч карбованців (600 тисяч доларів) і трубою даємо знати сторожі моста про наш переїзд. Так само йдемо поїд для мости і приглядаємося чудовій папороті Лаври і тих гір, на яких побудована частина Києва. Розкіш, велика розкіш для ока і серця і душі!

Йдемо майже дві години до місцевості Заспа, де є державна стація для плекання риби. Як відомо, Дніпро не був ніколи сильно зариблений, а в часі війни та голодових років рибу вилучено. Тому рішнися уряд берегти її перед дальшим винищенням. Стація приділено около 600 десятин води і ліса. Її директором став саме проф. Шарлемань. Стація — отацією, а люди — людьми! Саме лежать перед домом на острові сїті, які відібрано пкідникам. Йдуть жарти в часі нашої їзди по Дніпрі, дотепкуємо серед обильного сїдіння, про яке подбали пані, навізши провіантів на двічі стільки осіб, як нас було. Немо чай із величезного самовара, приладженого на стації, а потім сідаємо знову на моторове човно та йдемо на озеро Кончу, де впливаємося чаром розкішної, чудової природи, не викорістаній досі ніким для прегарних прогульок, для побудови домів випочинку для тих людей, що його дійсно потребують. Та пождім, прийде й на те час!

В годині четвертій йдемо з поворотом, бо треба буде плисти против води щонайменше чотири години, а вдобавку по заході сонця не вільно вертати поїд мости. Та мотор відмовляє зразу послуху. Пересідаємо на велике стрічне моторове судно, а коли наш мотор затарахкотів, вертаємо до нашого човна і ним йдемо до Києва. Акад. Грушевський хвилюється, бо на годину восьму заповнилося засідання одної із комісій, на котрій має читати свою працю чоловік, що нарочно приїде до Києва.

ва. Хоча човно не мало по дорозі ніякої пригоди, ми добилися до Києва щойно по годині дев'яти. Солідарні члени комісії вичікували свого провідника. Засідання повинилося передіти.

Акад. Грушевський від ранньої весни перебуває в Києві над Дніпром, віддаленим на сім кілометрів від золотоверхого Києва. Яке тулі пішки кожного понеділка ранком і пертається в четвер і в неділю ранком на засідання, які тривають від полудня до години четвертої та ввечері. „Ліблю, каже, як мені Дніпро обвів голову“. У найпачі літнім помешканні, значно вигіднішим, як у Києві, правде великий учений адалека від світового гамору. Тут принайменше має де розкласти книжки. Цим разом заповідав поворот з Києва на місторок дня 24. травня пополудні, бо в тія годині буде мати д-р Євгеніцький в комісії Західної України вивід про галицьке малярство 15—17 віку. Прелегент ілюструє свою двогодинну доповідь численними фотографічними знімками. Добіра публіка лякує одному із найкращих знавців церковного малярства сердечними оплесками.

(Далі буде.) Кирило Студинський.

Виборчі вислідн.

ГРИМАЛІВ.

У Грималові вибрано до громадської ради 16 українців, 16 жидів, 16 поляків. З українців вибрані радники: судья Теодор Ліскевич, спосар Алтін Свілер, Микола Хрупович старий, Василь Бусаків Іван Жуковський, Іван Кментик, Іван Кошик, Теодор Білосвірка, Дмитро Кльовик Петро Тарасовський, нотар. канд. Михайло Кошуба, директор торг. коопер. Михайло Філь, дир. торг. кооп. Микола Хруповий молодш., муляр Іван Вуката, швець Остап Форостій, господар Олекс Борецько.

ПІДГАЙЦІ.

Вибрано 8 українців, 20 жидів і 11 поляків.

НИЖАНКОВИЧІ.

В Нижанковичах, перемиського повіту, вишло 12 українців, 8 жидів і 12 поляків. Тут надто великодушним показав себе адвокат д-р Білинський, який допустив до того, що поляки дістали два мандати більше, ніж це їм належалося.

ЯРОСЛАВ.

У IV. колі вишло двох українців, у III. колі чотирьох. Жиди мають у разі 16 місць, поляки різних угруповань 26 місць.

СНЯТИНЩИНА.

1) Опелєць: 32 українців. 2) Підласка: 32 українців. Радні свідомі націоналісти. 3) Погачок: 25 українців, 7 поляків. Українці свідомі націоналісти. 4) Рокитня: 2 українців, 2 поляків. Між українцями 16 націоналістів, 4 селяроби і 4 хлібоді.

К. АМИЩЕНКО.

12

МИРОНОСНИЦІ.

(Продовження)

Раптом над самісінним ухом у мирноносниць почувся подих злого духа...

— Одарка Іванкова — московка, запам'ятай, ги-и-и...

Долінянські парубки йшли на аміну до заводу; побачили хресний хід — зупинилися і почали тукати та матюкати. Давид Карнава підняв угору червоного прапора... Долінянці замовкли, роздивляючись.

— Тю! дивись: ці дурні цілі ворота титирять! Мирноносниці!.. А та он не молодичка, а писанка...

— Одарка Іванкова — московка, запам'ятай, ги-и-и...

— А що то за відьми?

— То Петрова мати... Отого чор'явого — в костопальні за старосту... — А то Денисова жінка. Того, що на Голубовому шп. лі обсадили, як свиню, ги-и-и-и!

— Значиться, староста наш в комуністах, а мати його в мирноносницях! Тю-у!.. А оту смугляву я давно знаю — Олекс Туманського прибула... Ка-хи! Тю!

— Мені, товариші, більше за все до серця припав піп. Подивіться: аче обданий кіт... Хрест побий! Давай розжнем... Тю! Ка-хи!

Мирноносниці ще нижче схилили голову — вони проходили гефсиманську стежку, де нечистий дух оману пускає... Може й пострадати сподобить Господь...

Давид Карнава грізно махав прапором; Яким з Сергієм передавали декому хресті і, хитнувши головою до тенорів та басів, вже були готові кулаками розмовляти з долинанами. Пилип Калитка, Тишко, Грицай, за ними вся громада стали наготові, щоб ударити на ворогів ззаду од вітряка.

Але тут із бабачого гурту остервеніло вихопилася чорнява Пріська Писаренкова. Крикнула долинанам:

— Гей, ви, босяки! Сюди подивіться!

Враз повернувшись спиною до парубків, нагнулась і закотила спідницю з сорочкою... Білий зад блиснув на сонці... Одночасно, баби й молодіжці і мала дівчата погрожує вигукнули вороже й прикрили ливом:

— Жидівські попихачі! Стерво заводське!...

Шалений регіт, тукання та лайка кружили в повітрі... А піп затяг „Христос...“ — півча підхопила: давні дівочі голоси вкрили всі звуки...

Хресний хід пішов своєю дорогою.

Навкруги гули дзвони, жайворонки виспівували над полями й хвилями котилися жита...

IX.

Відя й Ониська обсапували картоплю... Сонце весело поглядало на старих жінок: одній воно ласкало вже піджившу рану, а у другій ще дужче бігло чорний волос. Зелена сила весни була в найменшій буряничці, що конала підрізана сапою, і в блакитно-темному небі, повному ранньої спеки... Але не веселі були працьовниці.

Мовчки обсапували картоплю... Від греблі підійшла Одарка. Привіталась. Баба Відя розіслала мішок — попрощала сідати.

— Як тобі? — спитала байдуже.

— Та наче полезало. Як вас Бог милує? Принесла вам свіженьких піріжечків... Мати спекли.

Відя й Ониська сіли до молодіжці, взяли по піріжку — не пере-хрестившись, почали їсти...

Одарка здивовано поглянула на бабів: правда, Ониська з горя могла забути перехреститись, а от найстарша мирноносниця... Молодичка насторожено-стурбовано поглянула на бабу Відю: спокійне тихе обличчя, з ясними чорними очима, було скорботне... А від того, що сонце так широко сяяло над світом і так сонячно-зелено було на городах, в садках — де тільки око бачило, — від того ще сумнішими здавались обличчя старших мирноносниць.

— Що-то з вами? З дия змінись...

— Може-б, на час не обсапувати картоплю...

Поперек лонить. Одарка недовірно спитала:

— Може гидуєте наші піріжки їсти? Мати їх учинили й пекли... а в ці справи й сама не вхожу...

— Ні, дочко, так щось на серці пече. Таке зі мною скоїлось, що я не знаю, з чого почати, що сказати. Ониська хмуро промовила:

— Кажі. А то мовчить, наче закаялась...

— Хай буде по вашому. Вкупі спасались — вкупі й пожуримось. Ото розійшлися ви, зосталась я сама в бабинці.

Сиджу та й жду — чи паланим прийде, а може піп — замкнуті церкву. Та ще й думка була: остане благословення взяти...

Вже й сонечко зайшло, сутеніє в садку коло церкви. Я — голодна, аж шкура болить, та й натомилась за день: плече намулила, ноги — хоч одрубай...

Нарешті чую: прийшли обідати. Ще у воріт піп до паламара тукче.

Діду, зачиняй кошару. Як кипятком обшпарило мене це слово. Піп а на святу церкву таке слово сказав. Не встигла я розміркувати, як входить він до бабинці. До мене „Чого тобі? Похитується, пахнуло слянянкою.“

— Будь ти проклятий і з своєю кошарою і всіма святими, і тин світом.

— З лідського завіряння. Берлінська поліція не в силі схрестити якогось злощасливого, що їздить накоєснителем (можливо, молоді дітвара). Про вигляд цього

го „модерного“ бандита переказано насе-
лення творити уже дитини.

— Шахова Олімпіада почалась 16-го у
Лондоні. У ній беруть участь шахісти
всього світу: англійці Аткин, Етс, Мі-
соль, голландець Сунс, нідерландці
Штайнер, Вайда, чехослов. Реті, німці
Марш і Вагнер. Одначе найвідоміше
містись у списку не бачимо: ні Кана-
дзика, ні Лисера, ні Альохина, ні Неме-
дича, ні Боголюбова.

— Уряд в обороні мистецтва. Італій-
ський мін. оск. Федель відмовив підмогу
комітетові, який має будувати пам'ят-
ник Петруччі, в Апенні, рідним місті
поета. Він заявив, що уряд навіть не до-
зволяє пошанувати там пам'ятник такий
поетичний, який ще в апогее гарну ста-
ру площу.

— Архивний фільмовий актор. З
німців і архивіста Габсбургів і Романо-
вих, родинних по світі, чимало є по-
верами, купцями, посередниками, підпри-
ємцями. Архиві. Леопольд син Лео-
польда Сальтатора дістан ще „сучасний“
послужу в Лос Анджелесі грає у воен-
них фільмах офіційно. Директором цього
підприємства „Універсаль Студіо“ є
відомий артист Штрогадм, бувши
австр. офіцер.

— Поїзд доміть засеління. Так у країні,
де зловула відомість революція, в
Австрії, деякі сторони життя надихали
ідеямими настроями. Послухайте, що тра-
пилось північній лінії в львівській поїзді
на лінії Гр.-Віс. Молода господиня Му-
шкет, запрягнута в параз, що з вагою шез
П. копик. Сиділа в паразі. Пасажири бачи-
ли як відкандидатів хвилювали тому високо-
чине з поїзду якийсь добродій і П. ко-
дником. Почувши про не кондуктора, а
від них мовчав. Не надумуючись, збо-
комітета вернувшись назад з поїздом і
всіх пасажирів за згодою. Усі зупини-
лись перед залізничною будиночком і розпо-
гуляли, чи не бачив хто злодія. Бачили.
Кондуктора та поїздові кидалися з по-
їзду в ліс, куди втік злодій. І злодіїв бо-
го разом з кондуктором, посадили на поїзд
і відправляли власноручно на поліцію в
Австрії, у країні, що хотіла заволодіти ко-
мунізм, залізничники є тої думки, що
приватна власність важливіша річ як заліз-
ничний поїзд і залі!

— Рікні рекорди. У Парижі заручились
кайстарша лонка пом. радянського ан-
басадора Красіна з князем Рюшфюк,
членом одного із найстаріших аристокра-
тичних родів Франції. Видко, що діти
представників комунізму не нехтують
титлом вікової буржуазії, а князі міло-
вами комуністів. Дочка Красіна одержала
в шлюбний 60 м.л. зол. — В Англії
заснували ще один двоєглядний клуб
людей звязаних ниткою спільної симпа-
тії. Клуб неприємних драматистів.
Членом клубу може стати кожний драм.
автор, який докаже, що його п'єси відки-
нули театри або висистали публіка.
Почесним членами стануть ті, які своєю
заслою викликали між глядачами таке
обурення, що публіка домогалась зво-
роту грошей за білети. Ось товариство,
яке мало би в нас деякі вигляди на роз-
виток! — У Лондоні продались дитина,
що важить чого 622 грамів. Кажуть,
що такої малої дитини там ще не видали.

— Сейтова всячина. Заст. президента
візантійської держави на місці вибо-
ри О. Плініса призначений міністр о-
борони Біліс. — Провідник червоної флю-
ти Укляні виголосив в Ленінграді про-
мову про найближчу морську війну з Ан-
глією. — У Німеч (Франції) коштує хтось
перед америк. консулатом бомбу. — У Дан-
іїгю почався протизаконний конгрес.
— Уперше від 1919 р. вітали в Дан-
ієському пристані два воєнні кораблі. —
Форд рішив поставити свою кандидату-
ру на президента США. Держав. — У
Лондоні поклали вугольний камінь під
нову святиню англ. мазонства; вона ко-
штуватиме 125 м.л. фр. матиме ширину на
56 м. висоти і помістить 3000 осіб. — Ру-
мун. король Фердинанд знов занедаужає,
утративши за час нещасті 34 м.л.л. — Ке-
малъ Паша приїхав зчититись до Карсь-
биду. — У славній місті „Ахлізюм“ на
Корфу, бувши власністю Вільгельма, ан-
галь-грецькі фінансисти побудували ве-
личне кинотео гри, на зразок Монте Кар-
ло-а чудовим готелем і даяуть з нього 4
проц. доходу мешканцям. — У Шарській
Селі в палаті Кочубей відкрили дім вете-
ранів революції. — Радянський уряд при-
готував фільм викради Наполеона до
Москви; режисером буде славний фільмо-
вий паризький реж. Абелъ Ганс.

— „Свобода“ ч. 20 виїшла з таким
зімстом: Ліонатича картини. (Про руї-
нів-селярство в нашій історії). — Серед
комуністів. — Непорозуміння між КІОУ
(КІЗУ). — Терором і насильством. —
Новий поділ Чехословаччини. — Виборчі
нісиди. — Виборчі надужиття. — Ви-
борчий рух. — Дописи з краю. — Що
кувати в світі? — На допомогу студен-
там. — Нагілка. — Новинки. — Посмерт-
ні агадиди. — Номі видання. — Оголоше-
ня. — Четвертина передплата „Свободи“;
220 зол. Заможняти на адресу: Львів, Ри-
нок 10. II. нов.

— З кіна У кіні „Палас“ що дня в г.
10.45 тільки один сеанс природничої філь-
ми „Як родиться чоловік“, тільки для до-
розних. Перестати програма як звичайно;
драма в 10 діях „Мачуха“ і комедія
„Шлюб серед сну“.

— По футу! Ізьте до п. Карпика,
щоб переа зновою були готові. Львів вул.
Куркова 11а I. пов. на ліво. 49 9-10

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ. (Громадські вибори і ви-
борча робота серед українців). Виборчі в
місті Тернополі відбувались під знаком ви-
борчого компромісу трьох національностей,
при чім по польській стороні заступились
були всі політські угруповання, по ниді-
льській сіоністи, частина ортодоксів і деякі
німці дрібні групи з включенням асимі-
лянтів. Одним фронтом ішли також украї-
нські національні угруповання; Інтерна-
ціоналісти виступали з такими ж групами
польськими і жидівськими, як робітни-
чий блок. Виборчу акцію по українській
стороні він зберігав в обсягах виборчий
комітет з 25 людей. Хоч до виборів діяв
всього місяць часу, енергичної діяльності він
не розвивав, не вів розбудити заінтере-
сованих між масами мабуть тому, що і в
Тернополі була компромісна атмосфера.
І дійсно по кількох конференціях з поль-
ською і жидівською стороною прийшло до
заспокоєння виборчого пасту, на основі
якого українці мали дістати 10 мандатів
(4 в 4-ому колі, 5 в 3-ому, і в 1-ому). По-
ляки і жиди по 10. На засіданні українсь-
кого виборчого комітету для виборів кандиди-
тів рішено, що з 10 мандатів треба і під-
ступити жіноцтво, 4 інтелігенції, а 5 роз-
діляти між різницями, ремісниками і робіт-
никами. Відповідно до того запропоновано
список радних, який мали затвердити збо-
ри виборців 7. липня. І тут починається
робота, яка торкнулася плямкою на украї-
нську виборчу акцію. Амбітні люди, що на
комітетові перепали або боялися, що не ді-
стануть апробати зборів, постягали на збо-
ри, хоч вони були за запрошеннями, масу
всесвітніх неприємностей або виборців, що були
стопамими Інтернаціонального комітету і
при допомозі пильного вереску і терору на-
матились перенести свої кандидатури. Бу-
дучи на вибори тривали 5 годин і в результаті
їх була перешварцонана аміненна ліста, при-
чому ніякого мандату не забезпечено жіно-
цям. Шлях при тім, що за тим наважало-
тись перебували амбітні провідники тієї
групи жінок, яка свого часу довела до
розколу в „Союзі Українок“ і свої суорні
кінчала аж у деркавині суді, які все і
всесвітньо виступали за повноправність жінок
— очевидно, так довго, доки самі сполна-
лись і заступали. Колиж аміркували, що
затяг жіноцтва стоїть за ким іншим, то
в мандатів для жіноцтва були протинці.
На явил протесту проти способу пере-
ведення зборів ніякого членів аголосило
свою реєстрацію з комітету, а жіноцтво,
зберігавшись на нараді сідиючого дня, ви-
сало до ексекутивні комітету делегацію з
категоричними домагами постановлення між
кандидатами 4-ого кола одної жінки, по-
грозуючи на випадок відмови відозвенням
жіноцтва від виборчої акції. Не бажачи
доводити до розколу в громадянстві, екс-
екутивні комітету, користуючись з того, що
одні з поставлених кандидатів, п. Качмар-
чук, заявили офіційно з членам екс-
екутивні, що в кандидатури реєструє, поста-
вила односторонню кандидатуру п. Конра-
дова, затверджену передіс повним комі-
тетом. Український список кандидатів по-
дало до відома більшовиць ексекутивні і в-
друковано офіційний список кандидатів.
Як про це довідались жінки з протинної
групи (їх усього 4 чи 5), давали піле місто
переперяти, щоб до цього не допустити.
Втаємничи в свою акцію всіх людей, що в
громадській житті ніякої участі не бе-
руть, нахилили п. Качмарчука реєстра-
цію зати назав і свою кандидатуру під-
журкувати так, що при виборі 10. п. м.
було дві лісти, одна офіційна з п. Конра-
дового, друга з п. Качмарчука. Пішла
широка і заваля агітація, особливо між
жіноцтвом, на одній і другій лістах, та
більшість голосів упала на лісту офіційну
і в склад ради увійшла п. Конрадова.
Та найсумніше у тім всім, що 2 членів
президії, люди на поважних становищах,
які хотуть, щоб з їх голосами рахувались,
а які 8. п. м. односторонню зину лісти ук-
ладили, 10. не порозумілись з іншими чле-
нами президії, на свою руку велім комі-
тетам польському і жидівському роздавати
картки з п. Качмарчуком, заваляючи, що
наша ліста аміненна. Не було сідиючим не-
правдо і мусило викликати протест ін-
ших членів ексекутивні у жидів і поляків,
що, очевидно, пошкодило дуже нашому
престигові в очі інших контрагентів. Не
відбилися і на самім комітеті, бо зраза
другого дня голосили письменну, умотиро-
вану реєстрацію одні з членів ексекутивні,
а на найближчому засіданні зробили не ін-
ші членів комітету, який наслідком того
елекциментарства, бо лишалося в ній
усього 6 членів. По виборі з 4-ого кола
анімовий комітет реєстрації опублікував
заявку до п. Конрадової, щоб вреслась
мандат, мовляв, тому, що реєстрація п.
Качмарчука була сиринична підступним
діянням проф. Врикошича. Деякі аміненні
комітету авернувшись до ексекутивні а до
маганим, щоб вона оголосила спросту-
вання цього неправдивого заяву на адресу
проф. Врикошича, та на це дістали відпо-
відь від о. Громадянського в імені інших
членів ексекутивні, що дісно проф. Ври-
кошичеві ставали артеда, але спростування
подастися по виборі, очевидно тоді, як
справа не було актуальна. Характеристич-
на тактика! — За тиждень мали бути ви-
бори з 3-ого кола. Загал виборців, обурених
тим, що кандидатури на зборах 7-ого липня
проголошено будиничого А. Фалендиша,
хоч він навіть на тих зборах не мав за со-

бою більшості голосів, спадая на 12-го
за запрошеннями збори виборців 3-ого кола,
щобі вони що до цієї кандидатури апропа-
дались в ерентуально заваляти справлення
лісти кандидатів. Та тепер зайшло те, чого
на тернопільській групі не було, а то,
що у виборчу акцію введено новий чин-
ник, а саме громада з палками. Коли запро-
шені виборці заповнили сату „Міст. Вр-
ація“, втиснувшись ніким чином на сату
фізичним звернем заваляти хуліганів, які під-
няли вереск і бігли та до наряд не допу-
стили. Зараз аміненна поліція і сату опо-
ронили. Та це саме було припечатальним
кандидатури п. Фалендиша. Тепер відвер-
нувшись від цього члені його прихилилися.
Відрукою заваляли український міжна-
ційний комітет, що в опублікованій відозві
заявляв українських виборців, щобі для
навалявання хуліганських методів у гра-
мадській житті голося свої піддани на
упрощеного ними кандидату, судового рад-
ника Віктора Цевровського. Не помогли
відозви ексекретарованого в очіх грома-
дянства виборчого комітету, а також і відозви
Повітового Народного Комітету за-
підписави пп. Барана, Постригача і Я-
кимчука, не помогло заваляти ніщо. До ради
увійшов п. Цевровський, аспуючи понад
400 голосів більш від п. Фалендиша. Украї-
нське громадянство дало доказ не кириш,
як це спавало у відозві ексекутивні 6. ви-
борчого комітету, але адового протесту
проти продовження до громадського життя
аргументу палки і пильного насильства. Досі
виборчі радними з 4-ого кола: д-р Баран,
Ост. Постригач, Теод. Воловчик, Ант. Ко-
нрадова, з 3-ого кола: Іл. Врикошич, Степан
Кучерський, Ізидор Кордуба, Север. Гри-
шина і Віктор Цевровський. З 1-ого кола
українським кандидатом є парох о. В.
Гриницький. Переведені вибори були між
самими українськими горячіми, як амічало,
спиралась дві течії, а відраді вони тим,
що виказали перевагу елементу адового,
характерного над тим, що в громадських
справах на першій плані ставити приватні
справи або особисті інтереси. Вважаним бу-
ло, щоб цей адовий елемент виступав
усе більше активно і не давав розростатись
і кришати амбітним особнякам, що кра-
ком і палкою намагаються захопити керму
в громадській житті або хочуть на таких
елементах будувати. Зокремаж Пов. Нар.
Комітет УНДО непотрібно видав відозву,
хоч на місцях терені не він виборчої акції,
бо вона була передана окремою загально-
му виборчому комітетові. Заявляк голосу-
вати на кандидату, которого загал осуджує
за його методи політичної боротьби, може
партія хіба тільки зашкідити. Наша полі-
тика мусить іти не по лінії особистих сим-
патій, антипатій чи інтересів тих людей,
що мають провід в акцій партії чи групи
або стоїть за їх плечима, але по лінії ін-
тересів загалу українського громадянства.
І. М.

свій Господар“ ч. 14 а для 15. липня
1927 р. Зміст: 1. Який початок — який
кінець. — 2. Вплив молочарів на зміну ви-
сезонів господарства. — 3. Перша Зіна
Український Агрономія у Львові. — 4.
Знавання підняття землі. — 5. Чому
наші поля не дають великих зборів. — 6. Чи
оплачується купити сівалку. — 7. Чи
найліпше думати олові. — 8. Нимення
гусениць на капусті. — 9. Американський
белоросій сівот. — 10. Катар плугів ови-
ганів у худоби. — 11. До чого доходить
— поросота сату корову. — 12. Сільсько-
господарські кооперативи на Україні. —
13. Вісти з „Сільського Господаря“. — 14.
Господарський порадник. — Оглядання
господарства. Відібрання плодородної землі.
Нимення дикої хмелю. Переведення ви-
мошні. Конюшня на насина. Місце в
паску. Нимення хому. Нимення пасту-
ків. На пашу бруква чи буряк. Нестро-
мість влітку. Купно гошоту. Літній по-
слини. Господарка з обичаєм. Нимення
шуги. — 15. Всячина.

ГОСПОДАРСТВО-КООПЕРАТИВНИЙ
ЧАСОПИС ч. 27—28. Зміст: Спеціаліза-
ція універсалізм? Прогулянка до Районної
молочарні в Волинській. Кооперативна
преса на Україні. „Український город у
Львові“. Радіо на услугах кооперативу на
Рат. Україні. Поучення про опуст грі-
хового податку на випадок градозної тун.
Обезпечення кооперативу від алову. Кар-
топляна кооператива. Правне положення
та податкові тисаї кооператив. Хай-
ростство. Господарські вісти з країн
світу. З Ревізійного Союзу Українських
Кооператив. Товариство охорони косяки
могил у Львові, Всячина. Відзначення
Оголошення Кооператив. Анюси. — Ко-
оперативне Молочарство“ ч. 6—7.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

9 зол. коштує будинок у Майда, Ко-
перника 14. 1773г) 10—1

ІНТЕЛІГЕНТНА, самітна, симпатична адо-
на познайомиться в цілі супружжя зме-
шим урядником. Адміністрація „Діло“ під
„Самітна“. 92 1—1

ГОДИННИК Ваш буде найліпше на-
правлений в найбільшій годинничо-
ській роботі Івана Зальтмайера
Львів, Марійська пл. 5. — З провіній по-
симо репаратції присилає поштою. — Ст-
ромодні дамські годинники переробляють
на ручні. 3 61 5—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гейка
у Відні

Д-р Л. Александрович

спеціаліст недуг вух, носа, горла і гор-
тани ординує тепер
89 вул. Валова 11. Тел. 40—75. 3—1

ДЕНТИСТ

Б. ЛЬОКЕР в Станиславіві

вул. Собіського 14.
Спеціальність: білі корони, штучні зуби
без піднебіння, містки без корон і біленькі
зуби. — Приступні ціни — догідні умови.
15 14—1

МЕБЕЛІ: БРИКІ ГРИНЕР
СПАЛЬНІ
ІДАЛЬНІ
ГАБІНЕТІ
САЛЬОНІ
КЛЮБИ
ЛІЖКА
ЯГАНЬОСЬКА 24.
ТЕЛ. 21—76.
41 3—1

Конкурс.

Коопер. Труд українських жінок і
Жовкі оголошує отсам конкурс на посаду
управляючого. Посада відома від І. Х. з
р. Староючіс о посаду повинні прислати
короткий опис життя, свідоцтва і ребе-
ренції на руки управи. Платня після зго-
ви. Вимагається знання крою та шиття.
79

Ширіть наш часопис!

Виділ і Управа Книгарні Науко-
вого Товариства ім. Шевченка
діляться із українським грома-
дянством сумною вісткою, що
дня 20. п. ст. липня упокоївся
невіджалованої пам'яті співро-
бітник Книгарні

Марк'ян Взерський

в 2-ім році трудящого життя.

Похорони відбулись в четвер
дня 21. липня о год. 6-ій попол. з
передпохоронного дому при вул.
Кохановського ч. 94., на котрі за-
прошувється отсім Знайомих і При-
телів Покійного.

Львів, дня 20. липня 1927.

94 1—1

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:
ЗІЗ, журнал сатири та гумору, ч. 12.
Зміст: Виборчі мрії. Липу 1927. Політичні
міркування п. радника Шкаралупи. Наші
партії на вакаціях. Г. Чіпка: Гумор іде до
Черча на вакації. Дещо з ботаніки. В. Зе-
леманчій. Чорна дошка. На темі дня. Етно-
графічний зізд. Сокильське Свято. (Слду-
юче число „Зіза“ появиться щойно після
вакацій).

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР“, орган Кра-
євого Товариства господарського „Сіль-

ЖОВЧЕВЕ КАМІННІ

ХОЛВКІНАЗА

Г. НЕМОВСЬКОГО
лічить
ЖОВЧЕВЕ КАМІННЯ
НЕДУГИ ПЕЧІНКИ І
ПЕРЕМІНИ МАТЕРІ І
ВАРШАВА, НОВИ СВІТ Ч. 5.
Телефон 504—96.

КАМІННЯ СХОДЯТЬ БЕЗ ВОЛЮ
— АТАКИ УСТАЮТЬ ШЛКОМ. —
ОБ'ЯНІ:
Початкові і Біль в боках і в підсередині ділку, (де с-
ходяться ребра). Пободовання в печині, склонність до о-
струкції. Обложення язик. Відбивання газми. Здуття
клеті в кішкях. Болі і завороти голови. Підчас атаків
В ділку і печині сильний біль, який розходиться в ма-
ну сторону — в пасі — хресті і сінгас аж до лопаток.
Здуття череа, розсаджування ребер, перти на відозву
кішкы. Деколи вонти жоючу. Зими поти і жовтава.
Детальні інформації в брошурах Г. Немовського.